

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmentlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 kr-ért igrtattatik be.

Lapunk számára hirdetésekkel felveznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.

Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf, Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A gazdaságtörténet és a nemzetgazdaságtan.

A ki a vatikánban Rafael híres stanzáit látta, emlékezni fog azon két szemben álló nagy képre, melynek egyike az „athenai iskola,” a másik a „disputa” név alatt ismeretes. A két képen a tudományos kutatás két ellenkező módszerét lehet felismerni, mely egyikét az ókor, a másikat a középkor képviselte. Ott főleg a természetbe való elmélyedés, a külső lét szemlélete és gondolkodás általi felfogása, emitt a túlvilágból származó ismeretek iskolája, mely a kinyilatkoztatás alapján keresi az igazságot, — a görög bölcsészek kiindulva külső észlelt létből, a középkori dogmatikusok a fölöttünk képzelte ismeretekből. A theologiai és az anthropologiai ellentétek kifejezésre jutnak.

Korunkban a theologiai irányt tudományos kutatásoknál teljesen túlhaladt állapontnak tekinthetjük. De az anthropologiai módszerek is differenciáltió által sokszorosodnak és mindannyian igényt tartanak alkalmazásra.

És ha valami képes az újkor magas álláspontját tudományos tekintetben bizonyítani, ugy hajlandók volnánk ily bizonyítéknak azon jelenséget is elfogadni, miszerint a szellemi élet fejlesztése többé nem egy kizárólagos irányban történik, mint régebben, hanem, hogy ugy mondjuk, a legkülönbözőbb, tökéletes és kevésbé tökéletes eszközökkel iparkodunk a tudomány körülszántott várát ostromolni. És ezen eszközök közt épen a mi korszakunkban a történet kétségtelenül igen nagy fontosságot nyert. Nem akarjuk kutatni, mennyiben jelentkezik a történet iránti előkedv a tudományos fejlődés bizonyos

fokán, nem azt, mi emelte épen az újabb időben a történeti irány fontosságát. Vanak e tények egyiránt tisztán szellemi, de vannak politikai és ethikai okai is. Tény az, hogy a merre tekintünk, a szellemi élet akármely ága felé fordulunk, mindezt ezt megerősítve, bebizonyítva találjuk. Nem is reflektálunk itt azon a történeti befolyásokkal összefüggő jelenségre, melynek a világ kétszer között a szellemi élet megújítását: a római renaissancere Görögország szellemi kincseinek meghódítása után, az olasz renaissancere a római kultúra maradványainak felfedezése után. — Szorosan ragaszkodunk a tudományos kutatás fejlődési processusához és ahhoz, a mi tényleg az újabb időben a történeti kutatás eredményeként mutatkozik. Természetes, hogy a socialis tudományok itt első sorban állanak, sőt majdnem kizárólag történeti tudományok. Hivatkozunk Montesquieu-re az államtudomány, Savigny-ra a jogtudomány terén, hivatkozunk Plato és Cicero munkáinak, a görög és római történet tanulmányozására, mely kétségtelenül nagyobb jelentőségű volt az újkor szabadabb államformák létesülése körül, mint akár Hampden, akár Robespierre fellépése. De az egész tudományos kutatásra az újabb időben a történeti szellem hatott ki. Emlékezzünk csak Ritter, Grimm, Lyell, Humboldtra, kiknek nevei eléggé ismeretesek, sőt ugyanannyi sarkkövet jelentenek a tudományok történetében!

Mindamellett kétségtelen, hogy a történeti módszer alkalmazása bizonyos feltételek függ. A nélkül, hogy itten terjedelmes bölcséleti fejtegetésekbe bocsátkoznánk, röviden a következőkben állapodhatunk meg.

Ha a tudomány fogalmát nagyon szűken vesszük, akkor csak oly ismeretkör tarthat igényt a tudomány elnevezésére, mely legalább a tárgyalt jelenségek okozati összefüggését magyarázza. Azonban talán nem szükséges, hogy ily rigorizmussal járjunk el és így még azon ismeretköröket is hajlandók vagyunk tudományoknak tekinteni, melyek jelenségeiket csak ábrázolják. Hiszen majdnem minden szigoruan vett tudomány ezen kezdő stádiumból indult ki. Ha ezt kiindulási pontnak elfogadjuk, akkor a nemzetgazdaságtanban azon módszereknek lesz alkalmazhatóságuk, melyek az egyik vagy másik célhoz vezethetnek. Áll e ez a történeti módszerről? Azt hisszük, igen. A történeti módszer azon tudományokban lesz alkalmazható, melyekben ezen módszer alkalmazásával a fentebbi cél elérhető. Mutatja ezt az újabb időnek evolutionistikus teoriáját elfogadjuk, akkor a történeti kutatás minden tudományban, illetőleg minden jelenségre, minden tárgyra alkalmazható. E szerint nemcsak az emberi világ, a mely nekünk mintegy a fejlődés, a változás prototypusát képviseli, mivel itt legfeltűnőbben láthatjuk az idővel beállt jelentékeny változásokat, hanem még a természet is, melyet az állandóság kategóriája alatt szoktunk tekinteni, hol az egyszer keletkezett típusok, formák változatlanok, a történeti szempont alá hozható. Mutatja ezt az újabbkori természettudomány. És ha ez áll a természettudományra, mely végre az emberi világhoz képest mégis sokkal konservatívabb az egyszer teremtett alakok megtartásában, ugy természetes, hogy ott, hol a változások sokkal sürűbben lépnek fel, a történeti felfogásnak is nagyobb jelentő-

sége, nagyobb tere lesz, mint más tudományokban, hol az elemek és a ható tények nem mutatnak különbségeket hosszú időszakokon át. A társadalmi jelenségek felismerésénél tehát egyik főeszköz a történet. Ezen igazságot azonban csak a legújabb időben fogták fel teljesen. E téren a történet egyfelől tényleg az induktív módszer sajátos neme, és pedig azon neme, mely épen a társadalmi jelenségek tárgyalására igen alkalmas. A történet mutatja a társadalmi jelenségek okozati összefüggését, a társadalmi jelenségek folyamát, azok keletkezését, fejlődését, elenyészését, azok tartamát, elterjedését, hatalmát és hatását; mutatja a társadalom haladási vagy hanyatlási irányát. Mindezek alapján lehetségessé teszi tényleg a gazdasági jelenségek okozati összefüggését felderíteni, ennek alapján azok törvényszerűségét keresni és végre a jövőre nézve következtetéseket vonni, azon hármast funkcióit tehát, mely minden valódi tudomány sajátja. Ezen magasabb szerep mellett továbbá lehetségessé válik a történeti módszer segítségével a társadalom történeti alakzatait felismerni, oly kultúrákkal megismerkedni, melyek vagy teljesen elenyésztek, vagy elfajultak, vagy egy bizonyos fejlődési ponton megállapodtak, de a melyek segítségével sikerülhet egyedül a társadalmi jelenségek morfológiáját teljesen konstruálni. És a mi így általánosságban a társadalmi jelenségekről áll, az ugyanazon mértékben áll a társadalmi jelenségek azon köréről, mely a gazdaságra vonatkozik.

(Folytatása következik.)

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Egy arabs diszebed.

Türedék Ebeling Adolf „Bilder aus Kairo” című művéből.

Közlő: Klökner Ede.

(Vége.)

Végre feltálatott a leves. Nagy ezüst tálban hozták a gőzölő levét, mire házigazdánk a szokásos ebéd áldást mondá, „Bismillah arachmani, arachim” (azaz: a „mindenható Istén nevében”). Legelőször is a Scheich merete kí a maga porcióját — hagyományos szokás az araboknál, s bizonyítékul szolgál, hogy az étek nincsenek megmérgezve.

A fekete kanalak a levesnek és mártásnak, míg a fehérnek egyéb edények s csemegéknek szánvák, míg amaz ébenfából, emez elefántcsontból van készítve s mindkettő tel gazdagon kirakva van.

A leves kitűnő volt; erejét és zamataját a sokféle befőtt fűszerekből nyerte. A leves után egy másik tálát hoznak a szolgálak. Tetejét leemelve a pára közt apróra metélt húsdarabokat pillantánk meg. — A húsétel nem volt oly meleg, hogy szabadkézzel ne lehetne egy marékkal kivenni, s már fel is huztam köntösöm ujját, hogy a kivevésnél a tálba ne lőgjön, mikor házigazdánk czélszerű példával járt elénk. Igen vékonyra vágott lepény-féle kenyérdara-

bocskával nyul a tálba s a mit azzal megfoghat kiemel. Mi is ugy tettünk, bár európai fogalmunk szerint ily evésmód mindent, csak étvágyot nem gerjeszt — megizeltük a húst. Az igen jó volt, lében főtt birkahús volt, s kár, hogy mielőtt másodsor lepényemmel belenyulhattam volna — a szerencsen gyerek elvitte a tálát. Ezután hoztak egy spinat-forma fözeléket. Csak-hogy gazdánkat ne sértsem meg — belemártottam kenyeremet, hogy egy kicsiny rajtmaradt, mit megizelve gyorsan tovább toltam a tálát a festőhöz s az őrnagyhoz, kik máris ugyan gyanus pillantásokat vetettek a tálba meg reám. Nem merték megizelni, s csak számra néztek, arról leolvassandó valjon izlett e. E mimikai játék nagyon mulattathatta kereskedő barátunkat, kinek mindez nem volt már újság, s nyugodtan mártogatott a tálból s mosolyogva pillantott reánk. Csak a Scheich tartá meg teljes nyugalmát s fel sem pillantva foglalkozott a spinattal. Keleten evés közt egyáltalán keveset vagy semmit sem beszélnek.

Egyik ételfogás a másikat követé, melyeket egyenkint itt felemlitenem lehetetlen. Az egészben volt husz tál. Egynéhányat azonban érdemesnek tartok leírni, hogy velők az arab szakács művészetét ismerhessem. Szőlőlevelekbe gyöngyölgetett vagdalt marhabús kisütve. — Ez igen izletes étel s kézzel könnyen kiemelhető. Továbbá a kedvelt bámiák, egy ugorkaféle, mi fözelékben erősen megfűszerezve olajba van ki-

főzve. Apró olajba kisütött halacsák, — mint később megtudtam, arany halak voltak a veres tengerből, — felséges egy étel! Egy egész sült birkát sem szabad elfelejtenem, mit egy nagy ezüst tálban, egészben hoztak az asztalra. A Scheich igen ügyes a szétmetelésben. Nagy késével egy útszere ketté szelte a birkát s kezevel kisebb darabokra szakgatta és — minnek megis ijedtünk, — mindegyikünknek egy zsíros falatot nyujta. — Keleti fogalmak szerint ez a legnagyobb megtisztelés, mivel a háziur vendégét kitüntetheti s ha a kitüntetés még emelni akarja, a falatot maga tolja a vendég szájába *).

Szerencsénkre ezt nem tette velünk a jó gazda s mi kényre-kezdvre csak legyömszöltük a nekünk nyujtott falatot.

Ezt visszautasítani sértés lett volna a vendégtől s kár is lett volna tőlünk azt tenni, mert a birkahús felséges volt! A sokféle sült és főtt közt egyszerre egy édes ételt is kaptunk. Egy felfújt-kása-féle volt, ságóból s mandula, pisztác s szőlővel keverve. Itt hála isten használhattuk egyszer kanalunkat is, de azok közül is csak a fehérét, mert a feketének használata egy ilyen ételnél szintén a szokások ellen van. Ezután hoztak egy nagyon gyanus színű leves félet, miben hogy mi uszkált, azt tudja az isten, a szakács meg a Scheich, a ki maga evett csak belőle.

* Hát az még miféle kitüntetés lenne, ha helyette megis rágná!

Az asztal körül rakott apró tányérocskák tartalékul, azaz inkább az oly csemege megóvására szolgálnak, miket a vendég, hol innen, hol onnan kivesz s mit később akar elkölteni. Gazdánk majd innen vett ki egy nagy ugorkát, vagy onnan egy-két olajbogyót, vagy salátalevelet s azt később jóízűen elkölté. Én is megkísérlettem s egy salátalevelet tányéromra tettem, de elkölteni nem tudtam — incimnek sehogy sem felelt meg.

Hasonlólag jártam még egy nemtudom-mivel (hogy mi volt, meghatározni nem tudom), s mindezek nem igen tették ajánlatossá az arabs csemegefélét.

De ennyi evés után nem kérde a tisztelt olvasó:

— Hát ott mit isznak, arról semmit sem ír?

Ezzel a felelettel készakarva késtem, mert — minden respectus az arabs ebéd előtt, de ott bizony csak vizet isznak — s ezt most is elég korán van elmondani.

Már a próféta eltiltotta az igazhivőknek a boritalt, mert az részegítő, s habár egynéhány — most már sokan is — mozzlim e parancsot áthágja, mint pl. a basák, kik a champagneit iszzák s elhitetik a világgal s magukkal, hogy az csak pezsgő limonade, a mi házigazdánk vallásos és erkölcsös patrenis volt s ilyen ital asztalára sohasem került fel. Itt bizony csak vizet ittunk!

Hanem azt parádeval ittuk.

A rómaiak és samniták közti háborúk emlékének ismertetése.

(Róma építése után 434. — Kr. születése előtt 320-ik évből.)

I. Herennius.

Jelen lapok július 17-diki számában, a 229-ik oldal 4-ik oszlopán, e cím alatt: „Érdekes régi pénz” egy rövid ismertetés jelent meg, melyben felemlítették, hogy a magyar nemzeti múzeum egy becses régi pénznek jött birtokába, mely egy szakférfiú szerint Kr. e. mintegy 100 évvel volt forgalomban. Egyik lapján női kép „Pietas” felirattal; a másik lapon a pénzverő „M. Herennius” neve, s alatta egy meztelen ifjú, ki balvállán egy öreg férfit cipel. Ennek a képnek azt a magyarázatot adják, hogy Catinában, az Aetna kitörése alkalmával az atyát mentő ifjat ábrázolja.

Ezen szavakban öszpontosítva lévén az érintett „Érdekes régi pénz” ismertetése, minthogy az valóban régi is, érdekes is; jelenleg pedig már a nemzeti múzeum becses éremgyűjteményének sorába van igatva; megérdemli, hogy annak ismertetésére néhány sort szenteljünk, annál is inkább, mert kedvező alkalom nyílt előttem a tömör kis ezüst érmet elég gyorsan lerajzoltatni; ügyes kéz által metszését eszközölni, s annak alakját lenyomatban, imént szemléltetővé is tenni.

A tudományos téren felmerült kérdés pedig nemcsak hogy ki nem zárja, sőt bizonyos esetekben megköveteli a hozzászólást, s a tárgyra vonatkozó felvilágosítást.

Mindenek előtt megjegyezzük, hogy az érmen nem „M. HERENNIUS,” hanem, az utolsó két betű elhagyásával, csak HERENNI olvasható.

Első tekintettel, az érme alakja, felismerhetővé teszi a kort, melyből az alszár-mazott, a hátlapon pedig, erős férfi vállon vitt s fölemelt karokkal fentartott s hosszú ruhában előtűntetett ábra, minden kétséget kizár, hogy az érme valamely nevezetes férfiú, s azzal egybekapcsolt történelmi esemény emlékére veretett.

Az a kérdés merül fel tehát: mi lehetett azon nevezetes esemény, melynek emlékére ezen érme veretett? az-e, a mi főbb említették, hogy egy ifjut ábrázol, ki Aetna kitörése alkalmával atyját megmentette; vagy pedig egy más eseményre vonatkozik, melyről, — az érmen olvasható névvel kapcsolatban, — az ő s történelmi s classici forrás emlékezik. Erre támaszkodva, valjon: *M. Herennius*, mint főbb említették, a pénzverőnek neve-e? Vagy inkább az érme által megörökített személyiség? az esemény hőse, s azon tisztes öreg férfiú neve, ki vállon vitette ábrázoltatik az érmen?

Ha erre nézve a történelmi források felderítő sugarát hintonak; ha eseményt állítanak elő; oly eseményt, minőt az érme alakja, s mindkét oldalán jelképes ábrája

Hátunk mögött álltak a szerencseniük, mindegyiknek kezében egy agyagból égetett „gulle,” mi a vizet a legnagyobb hőségben is friss állapotban tartja.

A gullek igen szépek voltak s ezüstös fedéllel bírtak. Hanem a víz csak víz marad! s ha magunkféle ember visszagondol a hazai jó italokra, egy pohár rajnai vagy mozeli borra, bizony megsínli az arabs italt. Leginkább nélkülözte azt az órnagy.

Éppen mikor már gondoltuk, hogy az ebéd véget ért, s hogy szenvedéseinktől megválhatunk, behoznak a szerencsenek egy ezüst tálcán egy egész kappant, de akkorát, hogy olyant nálunk találni sem lehet. — Azt a mi ezzel történt, a mi háziasszonyaink ugyancsak izléstelennek s talán utálat-gerjesztőnek neveznék; de ez itt természetes.

Ugyanis a jó scheich neki készült, feltúrte szép selyem kaffánja ujjait s egész ünnepélyesen kezével a sült kappan hasába nyult s azt egy rántással szétszakítá. — Ügyesen történt ugyan, de étvágyat sehogy sem gerjesztett. — A kappant kezével öt részre darabolá, s reszketek leírni, belőle mindegyikünknek egy darabot, nem a tányérunkra, hanem a kenyérünkre tett. S inte, hogy példáját kövessük.

A példa pedig nem állt másból, mint hogy megfogta az egyik szárnyat s izléssel rágicsálta, hogy még a zsír is lefolyt az állára.

Ha nem akarjuk megsérteni, követni

feltüntet, ugy a kor; az alakok, az írás, epigraphé, jelentése tisztán áll a szemlélő előtt.

Ezeket megfigyelve, itt rövid vonásokban eleve jelezni kívánjuk, hogy az érdekes érem kora Róma építése utáni 434-ik; Kr. születése előtti 320-ik évre viheto vissza.

Ha tehát e korra vonatkozó római történet-írókat: Lucius Florust (*Historiae Romanae* L. I. Cap. 16. de *Bello Samnitico*); Aurelius Victort (*Hist. Romanae De viris illustribus* Cap. 30. in *Postumio*.) különösen pedig Livius (*Hist. L. IX.*), ki az imént említett 9-ik könyvében legerjedelmesebben foglalkozik az ide vonatkozó esemény tárgyalásával; ha ezen történelmi forrásokat, kezünkbe vesszük, ugy az eseményt, mely az érme jelentőségét földeríti és meghatározza, a következő rövid rajzban pontosítjuk össze.

A rómaiaknak a samnitakkal, változó szerencsével hosszas és keseredésig üzött háboruja vala. A samniták ős lakói Itáliának: mielőtt Róma keletkezett, hatalmas, gazdag, és fegyverviselő bátor nép vala. Így jellemzi őket a római író Lucius Florus. (L. I. 16.) Innét a két aczélos fél között a kitartó s hosszadalmas háború; hetvenegy évnek kellett az évek medrében lefolynia, míg e két nemzet között a véres háború végkép lefolyott. Kezdetét vette Róma építése után 411-ben; végét érte 482-ben, midőn a samniták legyőzve beolvastattak.

Történet időközben, Róma építése után 433-ik évben, hogy a samniták ellen, rövid ideig tartott béke után, a rómaiak, szövetségeseik érdekében, a háborút megújították. Ez végzetes kimeneteli volt először a rómaiakra; folytatolag pedig a samnitákra nézve.

A samniták, Pontius hadvezér alatt csel-lel a caudina hegyszorosok közé esaltak a római hadsereget, hol Veturius és Postumius azon időbeli consulok is voltak. A megcsalást későn vették észre, de igyekeztek a hibát helyre újni, s minden utat megkísérteni a menekülésre. Midőn pedig erre minden remény meghiusult, halgatagon egymásra nézve, egymást okozva, a hegy közötti síkságon tábort ütöttek; és noha látták a munka sikertelenségét, parancsolat nélkül is, mint Livius írja, hogy láttassanak valamit tenni, sánczok készítéséhez kezdének.

De viszont a samniták is, a hadicsel ily meglepő sikere fölött nem csekély zavarba jöttek: mit teendők legyenek? Midőn elágoztak a vélemények, abban végre mégis mindenkinek öszponosult nézete, hogy Pontius hadvezér atyjához, Herennius-hoz tanácsért követet küldjének. Itt merül fel előtünk, a régi és érdekes éremre vonatkozó személyiség neve, és jelentősége, előszer.

Herennius nagy tekintélyű, s ez időben már elagott férfiú vala. Hosszas éveken át közhivatalokban szerzett gazdag tapasztalatai, s érdemei; mélyen beható ítéllete és igazság szeretete őt köztisztviselt tárgyává tették. Kora kényszeríté a közügyekről visszavonulni. „Jam is gravis annis non militariibus solum, sed civilibus quoque, abscesserat muneribus: in corpore tamen adfecto vigeat vis animi consilique.” Livius L. IX. Cap. 3.

Midőn tehát a fia által tanácsért hozzá küldött követőtől, a hegyszorosok közt létező római hadsereg helyzetét megértette; fiának eme rövid szavakba foglalt tanácsot küldötte „az egész sereg, mihamarább sértetlenül el-

kell őt s mi maradt más hátra, mint egy fohászt előre küldve, bátorságot vettünk magunknak s a húst megizeltük, — s meg kell vallanunk, hogy az bizony igen jól izlett. — A töltelékjével már könnyebben bánhattunk el, ott már kanalainkat (a feketéket) is szabad volt használnunk. Ez is igen izlett, — de ha receptet kellene róla adnom, ugyan zavarba jönnék. Volt abban rizs, vagdalt hus, apró- és mazsolaszöllő, mandula, pisztác, mindenféle vagdalt és nem vagdalt összekeverve, a milyen mixtum még egy német gyomrot sem feküdt meg.

Ez még nem elég; ismét jönnek a feketék s valami újat hoznak: süteményt, köztük az arabs igen kedvelt süteményét: a kanafát. Apró metélt tészta mindenféle fűszerrel túlhalmozva s vajba kúsütve. Jó adagot kimertünk s megvallva, ez is igen jól izlett.

Hogy az arannyal s ezüsttel himzeít selyem asztalkendők jó szolgálatot tettek, arról tisztelt olvasónóm meg lesznek győződve, s hogy azt a sok kézzel evés miatt ugyancsak igénybe vettük, arról tanuskodnak ama folytok, melyeket benne emlékül hátrahagytunk. S biztosíthatom önöket, hogy soha életemben, ebéd alatt, annyit nem izzadtam, nem törülköztem s magam nem száritgattam — mint ezen originális arabs ebédnél.

Még confitureseket is hoztak. Befőzött datolya, melynek magját mandola képezte. Narancs-, cedrus- s dinnye-szeletek, s még

bocsátandó — „omnes inde quam primum inviolatos dimittendos.”

E tanács nem talált rokonszenvre sem fiánál, sem a tábornaknál. Hogyhogy? egy hatalmas, és örökös háborút viselő nemzetnek törbe kerített seregét, minél hamarabb és sértetlenül elbocsátani? e tanács semmikép sem izlett.

A követnek tehát másodsor is meg kellett tenni útját, egy más tartalmu tanácsért.

Herennius ekkor röviden im ezt válaszolta: „a sereg egytől-egyig megsemmisítendő,” „censuit, ad unum omnes interficiendos.” (Livius L. IX. Cap. 3.)

Az egymással homlok-egyenest ellenkező két tanács, mint kétes értelmű jószavak vétettek. Livius különösen kiemeli, hogy a fiu, a samniták hadvezére, atyjának tanácsát a többinél kevesebb becsülte; s ugy vélekedett, hogy atyja, valamint testi erőben hanyatlott; ugy lelki tehetségre nézve is a tanácsban megfoglyatkozott.

Ezen tétel itt megészlelendő, mert az érme alakjával és köriratu *Pietas* szóval egyetemben, az éremnek, erkölcsi jelentőségére vonatkozik, mikép az események folyama felderítendi.

Most jövnök az érme azon lapjának történelmi jellegére, melyet a vállon vitt férfi alakjában a művész vésnök megörökített.

Az ingatag helyzetben, hogy a két előbbi tanács mellőzésével tulajdonkép mit teendők legyenek, elhatározottat végre, Pontius beleegyezésével, hogy az öreg Herennius személyes megjelenés végett felkeressék. Ő engedett a kérelemnek, és a hegyek magaslatain elterülő táborba erős vállakon vitetett fel. Itt van magyarázata az érme lapjának. Az egykoru művész vésnök így tüntette fel Herennius-t, s oda vése emlékül nevé: *M. HERENNI*.

De tulajdonkép nem ez szolgált okul az érme vésetésére, hanem okot adtak erre a bekövetkezett események, Herennius tanácsának elvetése után. Livius ezt körülményesen előadja. Az öreg Herennius előadá első két tanácsának előnyeit; és hogy, bármily harmadik ut választassék, végleg a samniták veszélyét idézendő elő. A mi csakugyan később bekövetkezett, és Herennius jóslata igazolva lön.

Ugyanis a samniták, elkapatva a hadi szerencse által, megalázó feltételek mellett, a római sereg elbocsátásában állapotok meg. Ez a római történelemben ama híres „Furcae Caudinae” esemény, midőn az egész sereg lefegyverezve, félig levetkőzve, kényszerült a felállított akasztó alatt, Veturius és Postumius consulokkal élen átvonulni.

Ez idézte elő a samniták veszélyét és igazolta Herennius jóslatát. Reá egy évre Papyrius consul és hadvezér a samnitákat legyőzvé, ugyanazon helyen, és módon kényszeríté Pontius-t és az egész hadsereget az akasztó alatt átvonulni. Azért a római vésnök Herennius lábai alá, a nemesis jeleül alkalmazá a megfordított akasztót. A *Pietas* által pedig jelelé ama kegyeleti kötelességet, melyet, ha a fiuk meg nem tartanak, veszélybe sodortatnak. Az érme alakjára való egyszerű tekintés, ezen értelmet hallgatag is magyarázza.

Ezen éremnek Hatherer (*De numis Ve-*

isten — azaz inkább: Allah — tudja jobban mi mindent nem hoztak; de egyik ragadóbb volt a czukortól, mint a másik s a kivételnél felni kellett, hogy az ember a gyümölcsessel együtt a tányért is elemeli.

Nemsokára ismét hoztak egy levesestálat, hasonlított ahhoz, melylyel az ebédet megkezdttük, de sokkal drágább s finomabb művü volt.

Ez volt az ugynevezett „Sultaneh,” mi rendesen azt jelenti, hogy az ebédnek — hála isten — vége van.

A tál fedele felnyitott s valami limonadéfélét pillantánk meg benne, melynek szaga ingerlé inyünket, s megizelve azt kítünőnek találtuk. Jéghideg volt s citrom, narancs, vanília s ibolya után izlett.

Az ugynevezett ibolyabowle (scharab el benefeg) volt ez, miről aztán később megtudtam, hogy a citrom a vanília közé valóban befött ibolyát tesznek, mitől azután e felséges izét kapja. Ezt a legdrágább s legfinomabb hűsítőnek tekintik keleten. Szivesen kanaliztam volna benne tovább is, ha a mozdó-edényeket nem hozzák.

Elhíthetik hogy e fáradsalmak után örömmel mosakodhatunk s száncat az illatos vízzel örömmel öblítettük, mert a munka, mit befejeztünk nagy volt. „El h a m d u l'illah!” (Dicsértessék az Isten.) mondá a Scheik s felkelt helyéből magát előtünk meghajtva s visszavezetett a terem másik oldalára s miután mi a szokásos hajlongá-

terem. Norimbergae 1735. Diol. XIV. pag. 121.) más értelmet tulajdonit, és Aeneassal hozza azt kapcsolatba; ismét mást Eckhel (*Elementa Numismatiae Veteris* Budae 1799. Tab. II. n. és pag. 39.), ki Amphinomust és Anapiast említi, kik atyjukat vállakon vitték. Hol az összefüggő történelem világosan szól s mintegy ujjal mutat a tárgyra, ott a véleményezés háttérbe vonulni kényszerül. Még nagyobb világításul a rómaiak és samniták említett harcaira vonatkozólag, Postumius consul emléket megörökítő érmet fogunk közelebb felhozni, azon Postumiusét, kiről főbb említünk, hogy a Caudina hegyszorosoknál kényszerült az akasztó alatt átvonulni. Miről a jövő számban.

A czigányokról.

— Liszt, Post, Borrow, Grellmann nyomán.

VI.

A czigány az állatok közül csak két fajt kedvel, s a választás sokkal jelentékenyebb semhogy észrevétlenül maradhatna. A lovak iránti izlése elárulja rokonszenvét a paripának mondhatnók hősieb ösztönei iránt. A czigány lókufár, de nem jó lovas lesz az ellenvetés? mitem tesz. Eletmódja nem engedi neki a lótarász fényüzését és nem szükségli bírását, de mégis szereti a paripát, mert érzi ezen állat fölényét a többi házi állatok felett, s az alkalmi segélyt, melyet neki adni képes, szokását vagy futását előmozdítva, érzi azután azon sajtáságos érdemet, mely mintha az ember erejét növelné, tagjait sokszorozná, midőn a lóival is csak ugy rendelkezik, mint a sajátjával, s midőn a lóra pattanva egy lényegy pillanatyú centaurrá lesz vele. Elhítheti magával, hogy a lóban más ösztönök is vannak, mint az evés és ivás ösztönei, hogy az is lehet költő, heros saját módja szerint, és midőn látja, hogy őt, ki szinte költő, heros a maga módja szerint, oly kevéssé érték meg azok, kik hozzá hasonlóknak látszanak — e néma czimborát választja társul, barátjaul.

Egészen más indokból szereti a medvét is, melyet kellőleg megszelidít, hogy grotesk tánczaiból némi jövedelmet szerezzen magának. Kiváltképen a Kárpátokban keresi fel őket és tart vadászatot rájuk, hol nem oly vadak. A komédia, melyet a tudós állatok játszanak neki, nagyon illik előszeretethez a szemfényvesztés, bohóczkodás, szóval minden iránt, mi a kacaját és vidámságot neveli, sőt azon görcsös rohamokig fokozza, melyekre alig tartanak őt képesnek, a midőn oly komolyan látjuk őt új ruhája feletti büszkeségben, oly szenvedélytelenek a semmittevésben s komornak a fájdalom pillanatában. A czigány épen annyira megveti a medvét, a mily öszinte rokonszenvet érez a ló iránt, s midőn az összegyűlt tömeg hangos éljenzéseit hallja, nem kis elégtételül szolgál azon gondolat, hogy ez ostoba medve magát megfogatta, s most a szerint tánczol a mint más fityűl, de őt senkisé tudta megfogni s kedve szerint tánczoltatni.

Ha a czigányok közt gyenge, vézna, kényes egyének születnek, ezeket csakhamar felemészti az öröm és fájdalom gyakori rohamai, az ideoz görcsöktől követett kiemerülések, a mindig égető benyomások, me-

sokat s a salaham-okat viszonzottuk kávét, s csibukot hoztak nekünk.

Ibrahim Scheik megköszönte a szerencsét, miben mi ötöt látogatásunkkal megtiszteltük, s hogy ebédjét vele örömmel s készséggel megosztottuk, s kinyilatkoztatá. tekinténk házát s mi abban van, mint tulajdonunkat.

Persze ez utóbbi csak szójárás s szokás, de legtanusabb jelét adja az arabs vendégszeretnek. Persze a complimentot megköszöntük s azt ismertette salaham-okkal viszonzottuk.

Ez volt tehát az arabs díszebéd. Benne ámbár sokat kifogásolhatnánk, de kedvezőtlen itéletett felőle már azért sem ejthettek, mert erre a meghívás oly szívélyes módon történt, s az valóban öszinte vendégszeretben nyilvánult, s így egyébiránt alkalmat nyújtott az igazi arabs életet behatva tanulmányoznunk s a pompát s kényelmet a szívélyes vendégszeretetet megismernünk. Ezért pedig csakis köszönettel tartozunk a derék Scheik Ibrahimnak, ki nek emléket mindenkor örömmel idézem fel.

Hogy utánna nem sokára bucsut vevénk szívélyes házigazdánktól, az ujjolag elárasztta minket üdvözléteivel, miket mi szintén viszonzozánk s kikisért a küszöb, hol is a szolgálk meghintének illatos vízzel, s lovainkra — az az szamarainkra felszálltunk s vigan szamaragólk hazafelé.

lyeknek
elemnek
legerély
mégis e
s látják
legelőnk
De
delejes
azoknak
érzékök
kódésér
a nők,
s hason
dig sok
tropikai
melynek
oly titk
é, de
deltani
nal fölt
mők é
maulhat
valya,
rendíti
M
azoktól
és szer
lincselv
kájába
mámor
jósáisi
gányok
lajdon
ismerv
empiri
mégis
erőseb
szagta
öztön
melyek
pontos
A
kozott
lönbö
neit,
vagy a
e felé
hogy
Könyv
fejező
lokon
gyötö
dol, a
kénys
M
tásait
ságt.
sége
árules
hogys
solyg
ket a
előrel
hogy
tesse
lékez
lenjé
kelő
megt
feket
szinb
és tí
lámz
bir,
kódn
gadó
zeng
vagy
irato
szágo
hoz,
szám
segé
aól,
kede
törvé
nyuj
gyül
ez is
szab
tette
beér
vég
hogy
eme
felsz
szab
eltér
mén
hatá
indo
java
han
kor
eset
fenn
hall
java
legn
alta
jele
kes
élej
sék
ala

lyeknek a minden anyagi és erkölcsi tisztító elemnek annyira kitétt élet alávetve van. A legerélyesebbek, bár tovább kiállják azt, mégis érzik, hogy lassanként kifogy erejük, s látják, hogy egymásután elbűnülnek lelkük legélénkebb idegei s leggyengédebb hurjai.

De a heves kedélyviharok, többnyire delejes jóslási hajlamot kölesönöznek, mely azoknak, kiknek életerejük ellentáll, még érzékek egész képességére és szerveik működésére is befolyást gyakorol. Különösen a nők, kikben az elme észlelőtehetségeinek s hasonlító tevékenységének ellensúlya mindig sokkal csekélyebb, a szenvedély ezen tropikái éghajlata alatt oly természetfeletti érelátást, oly rendkívüli érzéket nyerne, melynek segítségével előérzet által megtudnak oly titkokat, miket semmiféle lény sem árul el, de melyeket a csodás gyorsaság köreredeti (pathogenesique) származtatásai azonnal fölfedeznek előttünk. Mi több, képzel-működésük elharapózik, mint a tűz, mulhatatlan átoldódik, mint a ragályos nyavalya, érintkezés után ragadóvá lesz és megrendíti az embert, mint a villámegy ítése.

Mi csoda, ha az emberek a jövő titkait azoktól kérdezik, kik oly jól ismerik a lélek és szenvedélyek titkait, melyek abban lebilincselve vannak, mint az orosz lány kalitkájában, vagy elaltatják, mint a maszlagtól mámoros, veszélyes csúszomások. Bár a jóslási tehetség szabadalma, melyet a cigányok mindig és mindenütt maguknak tulajdonítottak, s mely oly egyhangulag előre ismerte, a gyakorlatban nem egyéb vastag empirismussal s még vastagabb csalétkénel, mégis oly hiteles alapul, mely a népnél sokkal erősebb gyökert vert, semhogy más által sugallhatott volna, mint azon ritkán csaló ösztön által, hogy vannak benne igazságok, melyeknek horderejét és értelmét nem tudja pontosan meghatározni.

A szenvedély symptomáival megbarátkozott cigányaink prima vista megtudja különböztetni a nő elsatnyult arcát, égő színeit, s megismeri, hogy az utolsó remény vagy a fájdalmas félelem mozdulatával nyujtja e felé a kezét, melyről le akarja olvasni, hogy mitől féljen, vagy miről álmodozik. Könnyen észreveszi az ajkak megvetést kifejező redőn, vagy az összeráncolt homlokot, hogy az ifjú, kit az aggály annyira gyötör, hogy hozzáforduljon, bosszura gondol, az egyhangúságot unja, vagy valamely kényszer miatt méltatlankodik.

Megismeri a szépség és bohóság önámításait, a viruló kor fennhíjazását és biztonságát, mely dacolni látszik a szerencsétlenséggel; sokkal jobban ismeri a sors lesújtó árulásait és szíveink könnyű sebezhetőségeit, hogysem ne gyanakodnak a szerencse mosolygására s ne jósolna titokteljes veszélyeket azoknak, kik teljességgel nem akarnak előrelátók lenni. Csupán azon iparkodik, hogy a képzeletnek tetszetős formáiba öltöztesse jóslatait, mely bevésse magát az emlékezetbe s ott az ő képével együtt megjeljen, melyet oly jól fel tud fedezni.

Nem ok nélkül mentek ezerszer is előkelő hölgyek, parasztnők és nagy urak, megtudni jövő sorsuk csomójának titkait a fekete és szép nőktől, kiknek haja a kék színbe játszik át, kiknek ajkai zengzetes és titokteljes szókat ejtenek, kiknek hullámzó karcsúsága oly merész körvonalakkal bír, kiknek pillái oly varázsló kéjjel csukódnak le, kiknek keble a szájalom elragadó látszatával emelkedik, s kik a fülekbe zengik a nem remélt ígéretek csábításait, vagy a távoli borzalmak halálharangját.

KÖZGAZDÁSZAT.

* A pénzügyminiszter a napokban leiratot intézett a magyar kisbirtokosok országos földhitelnyújtó bizottságához, melyben kijelenti, hogy az egyesület számára a kormány által megajánlott állami segélyről, kiváltságokról és kedvezményekről, valamint az alapszabályokról a kereskedelmi törvényről való eltéréseiről szóló törvényjavaslatot azért nem készítette el s nyújtotta be a képviselőháznak az országgyűlés végén, mert a létesítő bizottságnak ez iránt tett kérelme s a módosított alapszabályok csak f. évi május 31-én terjesztettek föl a kormányhoz, s így azoknak beérkezése s a törvényhozási ülészek bevezetése közti idő nem volt elegendő arra, hogy a törvényjavaslat az alatt törvényerőre emelthesse. A pénzügyminiszter egyúttal felszólítja a létesítő bizottságot, hogy az alapszabályoknak a kereskedelmi törvényről való eltéréseit, az egyesület kiváltságait, kedvezményeit stb. magában foglaló törvényhozási határozatokat formulázza és lássa el a kellő indoklással, szóval készítse el az e részbeni javaslatot; miután erre nem a kormány, hanem a létesítő bizottság van hivatva, s a kormány arra nézve csupán a megbírási esetleg módosítás, vagy elfogadás jogát tartja fenn magának. A létesítő bizottság — mint halljuk — haladéktalanul hozzá is látott e javaslat szerkesztéséhez, hogy azt a lehető legrövidebb idő alatt betervezhesse s ez által lehetővé tegye, miszerint az még a jelen törvényhozási szünet alatt telesen el készülhessen s legott a jövő országgyűlés elején parlamenti tárgyalás alá bocsáthatásuk és így maga az egyesület, melynek alapítója gyarapítása céljából most is

szakadatlanul folyik az alapítványjegyzés és gyűjtés, még ez értelemmel megvalósulhasson.

Törvényeségi csarnok.

A székesfejérvári e. f. kir. törvényszéknél tartandó bűnügyi végtárgyalások.

Julius 29-én.

Életveszélyes fenyegetéssel és erőszakoskodással vádolt Kovács János elleni bűnügy.

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* Beküldetett „A budapesti kereskedelmi akadémia évi jelentése az 1878-diki tanév végén.” Igen jeles értekezést foglal magában ily cím alatt: „A gazdaságtörténet és a nemzetgazdaságtan.” Közöljük mai számunkban olvasóink kedvéért.

* Az iskolai szünidő alkalmából kellemesen szórakoztató olvasmányul ajánljuk az értelmes ifjúság, illetőleg a művelt szülők figyelmébe, Dolnay Gyula „Hasznos Mulaítató” és „Lányok Lapja” című folyóiratait. Az előbbi már 6-ik évi folyamát fújja s mindkét nembeli serdültebb koru ifjúság számára van szerkesztve, nagyalakú füzetekben havonként kétszer jelenik meg. A múlt félében nagybecsű közleményeket hozott: Szász Károlytól, Várady Antaltól, Könyves Tóth Kálmántól, Lauka Gusztávától, Páskuj Lajostól, Mikszáth Kálmántól stb. Előfizetési ára negyedévre 1 frt. — „Lányok lapja” kizárólag ifjú lányok számára van írva, már negyedik évfolyamát futja. A gondtal megválogatott szépirodalmi részben minden ismertebb nevű íróné nével találkozzunk, van gazdasszonyi s háztartási rovata is. Megjelen havonként két füzetben igen díszes kiállítással, égszínkék borítékban. Előfizetési ára negyedévre 1 frt. Mindkét lap együtt megrendelve félév 3 frt. 70 kr. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest özs-utca 15. sz.

Hireink.

— Jozsef főherceg ő Fensége Margitszigetet elhagyva családjával együtt meggyenke Alesuthra költözött, hol rövid ideig marad, mert mint honvéd főparancsnok a katonai gyakorlatokon fog részt venni; családja pedig tengeri fürdőre fog elutazni.

— A jövő évi országos kiállításon, mint értesültünk a festészeti és történelmi s régészeti tárgyak szép számmal lesznek bemutatva. Ezekre nézve több szakember azon nézetben van, hogy e kétféle tárgyakat együtt lehetne a megyeház nagy- és két kisteremben kiállítani s az itteni kiállítás megtekintéséért külön talán 20 kr. csekély díjat lehetne szedni. E terv nézetünk szerint életrevaló, mert, míg a közönség e csekély belépődíjat úgy sem érezné, az mégis szépen gyarapíthatná a kiállítás bevételeit, melylyel pedig nagy költségeket kell fedezni. A mentelemben különben sem hiszünk, hogy az érintett tárgyaknak való alkalmas és biztos helyiséget találjanak.

— Érdekes ajándék. Egy magát megnevezni nem akaró nemes barátja az iskolának — a székesfejérvári főreáliskola természetrajzi gyűjteményét és szakkönyvtárát igen becses embriológiai és tudományos könyvekkel ajándékozta meg. Mely szíves ajándékért az illető ajándékozónak nyilvános köszönetét ezennel kifejezi a reáliskolai igazgatóság.

— Adonyból Julius 21-ről írják nekünk: hogy a nevezett napon ott érkezellet tartott, melyen a ráczalmási választókerület egybegyűlt választói a kormánynak bizalmatlanságot szavaztak és közöbajra a veterán s kipróbált hazafit, Tassy Béla szolgabíró urat jelölték, ki ellenzéki képviselőjelöltül. Miután a járásban más nem is lép fel, Tassy Béla egyhangulag megválasztatni fog.

— Városunkban e héten a pesti vakok intézete növekedéséből alakult zenekar tartott zeneestélyeket vendégeinkben, azonban nem nagy számú közönség látogató előadásait, pedig az igen jól betanult, ügyes zenekar más pártolást érdemelt volna. Jelen idegy nem alkalmas az ily előadásokra.

— A követválasztási mozgalmak városunkban lassanként bár, de mindinkább fejlődnek. A szélső ellenzék okvetlen szándékozik jeletet felállítani, eddig már Hermann Otto és Irányi Dániel is szóba hozottak. Gróf Károlyi Istvánt is fel akarják kérni. E tárgyban egy közelebbi, valószínűleg vasárnap tartandó conferentia fog határozni.

— Történelmi- és régészeti egyletünk ügye meglehetősen halad s a régiségtár különösen napról-napra gyarapodik. Ha így halad tovább is, meggyennek valóban díszere fog válni. Nagyon óhajtott volna azonban, ha ezen aristocratiában oly gazdag megye mágnsái nagyobb rokonszenvet s pártoló készséget tanusítanának az ifju egylet iránt.

— Színházunkhoz jövő évre, mint halljuk, Somogyi Károly színész is van szerződötve, ki még évekkkel ezelőtt volt

közönségünk kedvence. Somogyi, mint értesültünk, nagy haladást tett s most már teljesen jó képzett színész.

— Reáliskolánk érdekében a közelebbi városi közgyűlésen felpárltuk az azon állítását, hogy a vallás- és közoktatási miniszter a taneredményel megelégedve nincs helyreigazítá s örömmel constátáljuk, hogy az iskolai fegyelem s taneredmény igen is kielégítette a közoktatási minisztert. Reáliskolánk érdekében a helyreigazítás szükségessége volt, annál is inkább, mert létkérdése még mindig szönyegen van. — Városunkra nézve ezen intézet fentartása nagyon szükséges s reméljük, hogy a város atyai nem fognak oly könnyen pálczát törni léte felett.

— A választási mozgalmak a vaáli járásban nagyobb mérvet öltenek, két erős párt küzd Heissler Győző és Hollósy Károlyé, a győzelem e járásban nagyon kétesnek látszik.

— A fejérmegyei és városi régiségtár javára Klöckner Péter ur 1 drb. régi nagy fal-térképet; Hattyuffy Dezső ur 1 drb. „ATTILA REX” feliratu rézm. adományozott.

— Cirkus. Rég nem voltak ilyféle vendégek városunkban, a napokban azonban beállított egy lovarda-tulajdonos Hermann, s fel is tite sátorát a vásártérre. A circust látogatják; vannak jól betanított lovai és ügyes bohóczai.

— Az árvaügyek rendezése tárgyában lassanként bár a kellő lépések folyamatban vannak, az árvaügyi statutum tervezete, mint halljuk kész van, csak a kiküldött bizottságokat kell előbb összehívni, hogy a tervet megvitassa. A mint az ügy rendes folyamatba hozatik, lebonyolítása, illetve az árvaszék szervezésének befejezése sokkal gyorsabban fog haladni.

— Termés állapota megyénkben. A sárkeresztúri járásban az aratás kezdetét vette, a szünni nem akaró esők miatt a mesteresek takarmány nagy részben elromlott, buzában 10—60% üszög mutatkozik, sárjára jó időjárás van. — A moóri járásban gyakori esők hátráltatták az aratást, a kapás-növények szépen fejlődnek, a szőlők kitünően állanak.

— A szerda esti zivatar alkalmával a villám városunk határában is leütött, de kárt nem tett; — Csóórott is kétszer leütött, először Szögyény M. László ur birkaistállójába. Az istálló s a padlásán levő takarmány elégett, s 7 darab birka égett benn, szerencse volt, hogy az ott levő tenyészkosok, melyeknek darabja 1500 frt. érték — idejében kihozták, a kár így is több ezer forintot rug; másodsor a Nedeczky urasági birtokon egy fába ütött, de kárt nem tett.

— A diszoklevelek, melyek a fejérmegyei és városi történelmi s régészeti egylet tiszteleti tagjai részére kiállítottak, már szétküldve lettek.

— A vidéken lassanként életképességre ébred a tűzoltó intézmény, megyénkben már van ilyen, de kívánatos volna, ha minden nevezetesebb községben szerveznék tűzoltó-egyleteket. Az ily egylet szervezése kevés költségbe kerül s mégis igen nagy hasznát lehet venni. A kezdeményezést s a vezérszerepet a fejérvárnak kellene vinni, de az ugy látszik nyugszik eddigi babérjain, mert kevés életjelt ad magáról.

— Anna-bálok. Ma estére két táncmulatság is fog tartatni. Az egyiket a palotavárosi olvasókör rendezi saját helyiségében a könyvtára javára, a másikat a „Rózsás liget” tulajdonosa Lorf rendezi az Annák tiszteletére. A mulatni szeretők akár mindkettőben is részt vehetnek.

— Halálozás. Balogh Lukács, a női rokonok, valamint nevelt gyermekei: Császár István és neje Csetényi Sára, Pisky Zsigmond és neje Balogh Johanna s gyermekeik nevében is mély fájdalommal jelenti hön szeretett s felejtethlen neje Magyaródi Juditnak f. évi július hó 22-ik napján d. u. 3 órakor élte 65-ik évében hosszsz szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült temei f. hó 24-én d. u. 5 órakor fognak a helyéhitvallásu egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tételni. Aldott legyen emléke s béke lengjen hamvai felett!

— Horl Ferencz ur és neje a csókai iskolának tankönyvekre 15 forintot ajánlékoztak. Ez a tett nem szorul dicsegetre.

— Köszönetnyilvánítás. Boldogult nöm temetésén megjelent tisztelt közönség részvéte s becses megjelenéséért fogadja saját és családóm nevében őszinte köszönetemet. Balogh Lukács. — Megjegyezzük itt, hogy a boldogultat a helybeli ref. templomban isteni tisztelet vasárnap d. e. fél 10 órakor fog megtartatni.

— Rendőri hír. Kluber Lajos Emanuel Német községi csavargó e hó 23-kán Au-jedszky Adolf ur lakásába lopódzott s épen egy pár cipőt akart becsomagolva eltolvajolni, midőn tetten éretet s azonnal letartóztatott. A rendőrség által kihallgatattván s megvizsgáltatván nála 3 db. lepedő, 1 db. selyemkendő, 1 db. csipke, 2 db. zsebkendő, 1 posztó rékli találtatott, melyeket valamósa s a vizsgálat szerint a báró Bajzáth-féle ház padlásán egy bóröndből lopott el. Ezen tárgyak Dieterich ügyvéd ur szol-

gálójának tulajdonát képezték, kinek a tárgyak át is adattak. — A tolvajnál volt két bizonyítvány is, melyekre nézve bevállá, hogy egyiket ő maga készíté, a másikat egyik pájtásával koholtatta. A tettes a helybeli királyi törvényszéknek adatott át ezen büntetési megfenyítése végett.

— Velenczén az évenként augusztus hóban tartatni szokott országos vásár az országgyűlési képviselő választásnak f. évi augusztus 5-ik napjára történt kitévés kővetkeztében nem augusztus 5-ikén, hanem ugyanazon hó 7-én mint a rendes engedélyezett napon fog megtartatni. Mit annyal is inkább szükségesnek vélünk e lap olvasóival tudatni, minthogy meg vagyunk győződve, hogy ezen vásárra a vidékről sokan fognak megjelenni, s ez iránt érdeklődnek ugy a vásárlók, valamint az iparos osztály is.

— Városunk egykori s utóbb a főváros terézvárosi kerülete képviselője Schwarz Gyula, ugy látszik a képviselői állásról vissza vonul, miután tudtukkal sem a Terézvárosban, sem másuttal fel nem lépett. A tehetséges s munkás férfiú visszavonulása pedig valóban kár volna s a tanügy ezáltal csakugyan szenvedne a képviselőház tanács-termeiben, hol e téren ugy is kevés a szakember.

— A katonai kisebb hadgyakorlatok ez évben sem fognak elmaradni, bár nagyobbak nem lesznek. — A megyénkben állomásozó 10-ik dragonyos ezred gyakorlatai auguszt. 1. és 15. napjai közt lesz. A helybeli Jellasics ezred több százada pedig a rákosi gyakorlatokra fog felvitetni.

— A városi alorvisi állás a jövő szeptemberi gyűlésen töltetik be, pályázó van reá több; de reméljük, hogy a mellékes érdekek mellőzésével egyszer már a kívántató képzettségen kívül a helybeli származásukra is figyelemmel lesznek, mert eddig még bölcös következetességgel a hasonló, de sokszor még az előnyössel qualificatioju helybeli származásut elbuktatták — s idegent emeltek feléje.

— Városunk multkori közgyűlésén szóba került a transito szállított borok kérdése is, melyekről a vámbérlő mint rendszeren a fogyasztási illetéket beszedte, miután azonban ez visszaélés, ezért a kapitányi hivatal által büntetve lett. Legélszerűben lehet azonban az ily visszaélésen segíteni, ha szigoru statutum készítették, mely e kérdést szabályozza. Az ily transito szállított borok megadóztatása igazságtalan s ezért szükséges az ily czélszerű elintézésé.

— A csillaghullás idenye lassanként megérkezik, még ugyan egészen nincs itt, de szép tiszta esteken lehet látni csillaghullásokat. A mult csütörtökön is több ily szép jelenetek voltak tanúi.

— Helfy Ignác, a szélsőbal egyik vezérfőfia volt a napokban megyénkben Martonvásárott, hol pár napig időzött is. Helfy mint halljuk Hollósyt ajánlja e kerület választóinak és szándékozik több helyt is ajánlani a párt nevében.

— Elettetés. A felsővárosban e hó 25-kén egy kis fiu az udvarban levő kut mellett kádban fürdött, a kádból kilépve a kutba belesett s e is merült, azonban egy derék legény a lépcsőzetes kutba utána ment a fiúnak s épen midőn azt a víz másodsor felvetette lábánál fogva kivonta a vízből. A kis fiu életben maradt, a derék legény pedig méltán érdemel dicsegetet ezen szép tetteért.

— Ki nem vet s mégis arat. Egy nem legjobb hírű egyéniség, daczára, hogy buza s más földjei nem voltak, mégis volt gabonája, mit nyomtatni kellett volna. Kiszült azonban, hogy éji sétái közben a szomszéd-jaitól csábította el két kezével. E csábításért aztán nyakon csípték s e nagy melegben egy kissé hüvösebb helyre elhelyezték, hogy tetteért lakoljon.

— Erzsébet királyné e hó 19-én érkezett nővére a nápolyi királyné kíséretében Münchenbe, honnan Ischibe utaztak. A királyasszony szüleinek arany menyegzőjéig szeptember 9-ig, Ischiben marad.

— Koburg Fülöp hercegné, a belga királyné leánya, magyarországi birtokán Szt.-Antalon f. hó 19-én reggel egészséges fiut szült, ki a kereszttségben Lipót nevet nyert.

— Jöteknység. Samassa József egri érsek közelebb Miskolcban leánytanodát alapított. Nevezett érsek, mióta az egri érseki székből ül (4 éve) 247,000 frtot fordított jöteknység czélra. Sok ily főpapot kívánunk a hazának.

— Az olaszok mozognak, népgyűléseknek és tüntetnek, kellene nekik Triest és Trient. Restelik nagyon, hogy a Congress nem adott koncot nekik, minden áron háborut akarnak ellenük. Bizonyosan fáj a foguk egy kis novarrai dicsőségre, meg Custozzára, na meg Lisszára! A puska nem macska ám!

— Midőn dr. Nobiling Vilmos császárralótt, Berlinben ugyanakkor három hasonló nevű dr. Nobiling tartózkodott. A lövészi híre megijedhetett a másik kettő.

— Bismarck fia követ akart lenni s a hires dr. Laszkert akarta megbuktatni, azonban szerencsétlenül járt, mert a kerületből megszalasztották.

— Rögönitő bírósági tárgyalás lesz Pozsonyban e héten megint. A vádlott egy gyujtogató, a ki Hidegkut helységben követte bűnét, mi által az iskola és 4 ház elégett. A szerencsétlen már beismerte tettét s gyiminden valószínűség szerint felakasztják.

— Nem tanácsos minden emberrel Bruderschaftot inni. Bonyhádon két löke-reskedő betért egy fogadóba s pározer forintjuk levén, emberül hozzá láttak a borozáshoz. Mulatság közben egy harmadik szegődött hozzájuk s beszédbe ereszkedvén, együtt folytatták a borozást, s az éjt együtt töltötték. Reggelre kelve a két lökereskedőt halva és kirabolva találták. Az orvosok mérgezést állapítottak meg, melyet a harmadik pajtás borban adott be nekik.

— A húság áldozata. Debreczenben tánczezel összekötött mulatságot tartottak. Derült volt a kedv, pörgött a tánc, egyszerre a zene hangját túlszárnyaló éles sivalkodás hallatszott. Egy 18 éves szép leány tánc közben összerogyott, ennek sivalkodása volt. A mint az orvosok megállapították, az erős elfűzés következtében szélhűdés érte s ez okozta halálát. Lányok tanuljatok!

— Egy becsületes tolvaj. Egy budapesti kocsmáros szépen elszunyadt a lóvonatu vaskocsin s az alatt egy régi, de igen becses óráját kicsempeszték a zsebéből. Rettenetes volt az ő bánata, midőn a veszteséget észrevette; de még nagyobb az ő öröme, midőn másnap egy hordár csomagot ad át neki, melyben drága órája volt következő levél kíséretében: „Értésemre esett, hogy ön ezen órát mint drága ereklyét őrizgette: miután azonban én csak vett tárgyakat szoktam magammal megtartani; óráját ezennel visszaküldöm. De a lóvonaton utazó közönségnek nagyobb ovatosságot ajánlok. Egy becsületes tolvaj.”

— Nagy mennyiségű fulgurit, a leg-erősebb romboló anyag, érkezett a napokban a főváros alá, a kelenföldi állomásra. Csak a jövő hó elején szállítják el egy részét Fiuméba, más részét pedig Zágrábba. A rendőrség örökét állított a szállítmány mellé a raktárhoz s intézkedett, hogy a fulgurit minden veszélytől ment helyen tartassék.

— A szultánról. Konstantinápolyból írják jul. 13-ról: Cziprus átengedésének eszméje magától Abdul-Hamidtól indult ki, a ki ezért Layard által a legformászerűbben megígértette magának, hogy védeni fogja őt testvérei Murad és Resad minden trónigénye ellen. Azzal is vádolják a szultánt, hogy Cyprus szigetén előzetesen roppant földbirtokot vásároltatott, melyet most, hogy a sziget angol kézbe jutott, nagy nyereséggel fog tovább adhatni. Ugyanezzel vádolják Zarifi udvari bankárt is.

— A szerb trónkövetelő ifju Karagyorgyevit's Péter herceget Szerbiában, hol alattomban lappangott s bujtogatott kevésbé mult, hogy el nem fogták a szerbek; a magyar határig üldözték s az orsovai szolgabíró letartóztatta, de már szabadon bocsátották.

— Az angol kormány megkezdte a lefegyverzést. A hadügyminiszterium a hadsereg s a milliczia tartalékosainak jul. 21 én leendő hazabocsátását rendelte el.

— A német császár már most jobban van, bár meglőtt kezét még nem bírja emelni. Közélebb hagyta el Berlint s Babelsbergre ment.

— Olaszországból jelentik, hogy Garibaldi hívei Albániába önkényes expedíciót terveznek. Egyelőre csak egyesek utaznak Görögországba, hogy Thessalia és Epirusban a felkelő csapatokat szervezzék s ha lehet, a görög kormány is magukkal ragadják.

— Ez is furcsa. Konstantinápolyból távirják az Egyetértésnek: „A török csapatok szakadatlanul sietnek Bosznia felé. Osman pasát tegnap az oroszok St.-Stefanóban fáklászenével tisztelték meg. Egy orosz-török szövetségre komoly jelek mutatkoznak.” — Valjon ez tréfa vagy hazugság?

— Bosznia occupatióját, mint jelentik azért késleltetik, mert a portával nem létesülvén megegyezés, be kell várni a berlini szerződés ratificatióját, a mi ha megtörténik, annak a monarchiát illető pontja, az occupatiót által végrehajthatik.

A nagy hadgyakorlatok, melyeknek az idén Pilsen környékén kellett volna megtartaniok, tekintettel a részleges mozgósításra, ezen évben elmaradnak. Helyettök csak hadosztály-gyakorlatok lesznek.

— A választási mozgalmak Németországban is nagyon erősen folynak. A kormány, mint a porosz vidéki lapok írják, mindent elkövetett, hogy győzelme sikerüljön, hivatalnokok, lelkészek és csendőrök egyesült erővel dolgoznak a hivatalos jelöltek érdekében.

— Amerikaiában. Bernből írják e hó 18-ról, hogy előtte való napon 50 amerikai hölgy érkezett oda minden férfi kíséret nélkül, a kiknek czélját Európa betutazása képezi.

— Franciaország ajándéka Magyarországnak. A francia kormány magyar nemzeti múzeumnak 4000 frankot érő lilakék festésű s gazdagon aranyozott porcellán öblönt ajándékozott.

Felelős szerkesztő: Boross Mihály.

Gabona-ár július 24-én.

Table with 5 columns: 100 kilogramm, frt, kr, frt, kr, frt, kr. Rows include Tiszta buza, Kétszeres, Rozs, Arpa, Zab, Kukoricza.

Hirdetések.

Van szerencsém a t. cz. közönséget arról értesíteni, miszerint ügyédi irodámat f. 1878. évi aug. hó elején a nádor-utczai 8. sz. Theiller féle ház I-ső emeletébe helyezem át. Tisztelettel EPSTEIN GYULA, köz- és váltóügyvéd Sz.-Fehérvárott.

Ausztria- és Franciaországban szabadalmat nyert eddig felül nem mult különösen poloska ellen kitérőnek bizonyult. csak azon szerv valódi, mely alárásunkkal ellátva és az üvegen czéknig beérve van, továbbá új cs. kir. szabadalmozott rovarpusztító porral töltött fecskendőinket, melyek nagy előnyökkel fogva használatra ajánlunk Hartmann és Mittler szabadalom tulajdonosai, Bécs, Stadt Backer-Strasse 10. szám. Kaphatók: Székesfehérvárott Karl József, Kovács Pál, Lichtnecker és Rosznagl Antal fűszerkereskedő uraknál.

II-od árverési hirdetmény.

A székesfehérvári kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint sz. kir. Sz.-Fehérvár város-házi pénztára végrehajthatónak Mikó József alperes végrehajtást szenvedő fél ellen, illetve a többi tulajdonos társak megelyezése folytán haszon fele részben 1480/100 sz. a. elrendelt és f. é. július 10-kén megkísérelt első árverés nem sikerült, a sz.-fehérvári 287. sz. tjkvben A + 1. sor 122. hr. sz. a. felvett és 1500 frtra becsült ingatlan az 1878. évi augusztus hó 10-dik napján délelőtt 9 órakor, mint második határidőben Székesfehérvár, megyeház II. emeleti folyosón megtartandó nyilvános árverésen az 1880/100 sz. a. már megállapított feltételek alatt, azonban ezen II-dik árverésen a fent körülírt ingatlan becsáron alul is el fog adatni.

A feltételek Ivánszky János végrehajtónál betekinthetők.

Kelt a székesfehérvári kir. tszéknek 1878. évi július hó 12-kén tartott tkvi üléséből.

Danitz, Szekfü, kir. törvénzi elnök. tanácsjegyző.

Advertisement for 'Csak 4ft. 75krért adjuk' (Only 4ft. 75kr for) listing various items like pumps, tools, and household goods.

Advertisement for 'Ifj. Eibisch Zsigmond a „Profétához.“' featuring 'A nyári idény előhaladta folytán tökéletes végeladás.' with a list of goods and prices.

Advertisement for 'VADÁSZ-IDÉNY!' (Hunting Gun) listing various firearms like Vascsovü vadászfegyver, Drot damast duplafegyver, etc.

Advertisement for 'SCHUK N. m. k. udvari szállító' (Schuk N. m. k. court carriage) located in Budapest, Király-utca 1-ső szám.

Advertisement for 'Ama nagy tűzvész Linkolmban,' (A great fireman in Linkolmban) offering fire insurance services.

Advertisement for 'Növeldeti értesítés.' (Educational notice) regarding a public lecture by Csöndes J. Ferencz on July 1st.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, including 'VII', 'S', 'A vá', 'Egy év', 'Fél év', 'Negyed', 'A gazd', 'A m', 'időben', 'Az edd', 'a physio', 'elméleti', 'tudomán', 'azonban', 'mányát', 'igazgató', 'viszonyo', 'hetett', 'század', 'ban is', 'klasszik', 'ban ink', 'ad kifej', 'magasla', 'gyakorl', 'sétől', 'tulajdon', 'kezdőd', 'nyos m', 'gazdasá', 'lános sz', '— vagy', 'gazdasá', 'ki a tu', 'keresi a', 'ber ga', 'stadium', 'az irán', 'daságt', 'teni. E', 'elismer', 'tiv mód', 'SZÉP', 'N.', 'inas, J', 'nagy fe', 'után ug', 'ezt Jar', 'ki ne f', 'Ne', 'retett', 'ugyan', 'fekete', 'Jancsik', 'tett be', 'dani J', 'czám,', 'szereth', 'No', 'nikájá', 'nagy k', 'huszár', 'ket. M', 'szerett', 'csenye', 'napon', 'De', 'elég a', 'ennél', 'dott'